

Zgrada “stari kotar”/“stara škola”

Zgrada je smještena na uglu koji povezuje Trg sv. Josipa i Ulicu Ante Kovačevića i uspjela je odoljeti vremenskim nepogodama, različitim namjenama, korisnicima, intervencijama, čak i potresu 1981. godine i dočekati vrijeme obnove. Veliki značaj i atraktivnost daje joj izuzetna lokacija u središtu Slatine, neposredno uz glavni gradski trg, laka dostupnost i činjenica da je jedan od posljednjih ostataka stare slatinske urbane jezgre.

Smještena je na pravilnoj parceli orijentiranoj u smjeru sjeveroistok- jugozapad. Raspored prostorija u prizemlju i na katu su slični. Stubište na kat je osvijetljeno visokim vertikalnim prozorima. Stropovi u prizemlju su dijelom pruski svod, a dijelom je ravna tavanica. Pročelje nosi historicistički karakter u rasteru, oblikovanju otvora, obradi krovnog vijenca i obradi atike. Sve su prostorije nekad bile oslikane jednostavnim soboslikarskim dekoracijama. Ulaze ima sa sjeverne i sa zapadne strane. U centralnom dijelu zgrade je kolni ulaz s velikim dvokrilnim drvenim vratima.

Zgrada je sagrađena u drugoj polovici XIX. stoljeća, vjerojatno u vrijeme kad je reorganizacijom javne uprave u Hrvatskoj i Slavoniji te novim ustrojem političke vlasti u sastavu Virovitičke županije ustrojen i upravni kotar Slatina (1886.). To je vrijeme kad je slatinsko vlastelinstvo u rukama njemačkih knezova Schaumburg & Lippe. Podaci u gruntovnici po prvi put ju spominju 1888. godine kao plemićko dobro, tj. «kuća i dvorište u Slatini».

Građena je kao uglovnica u višestrukoj etapi. U prvoj je etapi sagrađen dio prema parku s manjim krakom prema jugu. Prema nacrtu koji je kotarski predstojnik Dragutin Josip Kršinić (1888. – 1891.) dostavio Županijskoj upravi u Osijek tu je bila Kotarska uprava Slatina, općinska slatinska uprava, a u desnom krilu zgrade, također u prizemlju, jer kata tada još nije bilo, bila je jedna učionica Općine pučke škole. Odluku o podizanju kata donijelo je Općinsko poglavarstvo Slatina na svojoj sjednici održanoj 26. veljače 1898. godine. Gradnju je obavio virovitički graditelj Rohrbacher za iznos od 14.500 forinti. Od tada su u njoj ured kotarske oblasti, uredi općinskog poglavarstva, četverorazredna škola, a u prizemlju su i gruntovni ured i zatvor kotarske oblasti.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata škola je jedno vrijeme služila kao vojna bolnica, a 1944. godine dijelom je stradala u požaru. Tom prilikom je izgorio tavan i veći dio arhive koja se tu čuvala.

Veliki prostor u ovom objektu kao i višestruki vanjski ulazi omogućavali su oduvijek raznolike sadržaje. Osim pučke škole u njoj je od 1924. do 1934. godine bila Građanska škola, zatim na katu prva učionica i učiteljska knjižnica, a u dvorištu stan za podvornika i jednoga stražara koji je bio stalno zadužen za sigurnost objekta. Kad je 1949. godine dovršen novi objekat za gradsku i kotarsku upravu (današnja zgrada Gradskog poglavarstva Slatina), u stari kotar su preseljeni svi razredi osnovne škole. U zgradi su uz školu ostali Mjesni narodni odbor, a dvije su prostorije koristili i KUD «Karaula» i «Prosvjeta».

Pučka škola je imala sve veći broj djece i povećavala je broj učionica. Svojim širenjem osvajala je sve više prostora u zgradi i u stvari je njen posljednji stanar. Iseljena je 1981. godine, kad je uslijed potresa narušena statika zgrade. Od tada zgradu koriste nepozvani stanari.

Svako mjesto tijekom povijesti formira identitet i nastoji sačuvati svoje prepoznatljive i vrijedne objekte koji su trajni svjedoci njegove povijesti. Tako je i Gradsko poglavarstvo Slatina odlučilo 1998. godine sačuvati i preurediti objekat «stari kotar»/«stara škola» i namijeniti mu nove sadržaje. Vanjski izgled zgrade preuređen je prema izgledu zgrade s početka XX. stoljeća, a na temelju starih razglednica i fotografija koje se čuvaju u Zbirci fotografija i razglednica Zavičajnog muzeja Slatina. U prizemlju zgrade otvoren je 2009. godine prostor za povremene izložbe Zavičajnog muzeja Slatina. Muzej će svoj stalni postav imati u cijelom potkrovlju zgrade. U ostalom dijelu planirani su različiti kulturni ili edukativni (glazbena škola) i ostali javni prostori. Po sadržajima koje je imala, po izgradnji, širenju i po samom izgledu «stari kotar» je simbol razvoja i napretka Slatine. Po urbanističkoj dispoziciji, veličini i povijesnom značaju za grad Slatinu zgrada posjeduje svojstvo kulturnog dobra. Ona je konkretan svjedok povijesnoga vremena, podsjećanje na slatinsku građansku tradiciju s početka XX. stoljeća i doprinosi ambijentalnoj vrijednosti središta Slatine. Njegovim je uređenjem i otvaranjem novih sadržaja središte grada potpuno je promijenjeno, a vremenom će postati novo višestruko kulturno središte grada Slatine.